بۆ/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت / پرۆژە یاسا

ئێمە ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان کە لە خوارەوە واژومان کردووە، پرۆژە یاسای (بەڕێوەبردن و پاراستنی ئاو لە هەرێمی کوردستان عێراق) پێشکەشی دەکەین، داواکارین بخرێتە بەرنامەی کاری کۆبوونەوەی پەرلەمان.

لەگەڵ ڕێزماندا ...

ز	ناوەکان	واژوو
1	یعقوب کوریکیس یاقو	
2	زیاد حسین عبدالکریم	
3	عباس غزالی	
4	حەسەن جانگ	
5	ئاواز شێخ حسێنی	
6	فەرهاد سەنگاوی	
7	عبدالرحمن علی رضا	٢٠١٤/١١/١٦
8	عزیز مصطفی حمە خالد	
9	بشار مشیر ئاغا گوران	
10	خەلەف ئەحمەد	

بە ناوی خوای مەزن و دڵۆڤان

بریاری ژمارە (   ) ساڵی 2014

یاسای ژمارە ( ) ساڵی 2014

یاسای بەڕێوەبردن و پاراستنی ئاو لە هەرێمی کوردستان- عێراق

دەروازەی یەکەم

پێناسە و ئامانج و پرەنسیپە گشتیەکان

بەشی یەکەم

پێناسە و ئامانج

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم دەستەواژە و زاراوانەی خوارەوە واتا دیاریکراوەکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان – عێراق.

دووەم: وەزارەت: وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێم.

سێیەم: وەزیر: وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێم.

چوارەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی ئاو لە هەرێم.

پێنجەم: گەنجینە: گەنجینەی پاراستنی سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێم.

شەشەم: سەرچاوەکانی ئاو: هەر ئاوێکی ڕۆیشتوو لە ناو سنوری هەرێم جا سەر زەوی یان ژێر زەوی بێت و ئاوی دۆڵ و شیوەکان و ئاوی قورس و ئاوەڕۆکانیش دەگرێتەوە دوای چارەسەرکردنی.

حەوتەم: ئاوی سەر زەوی: هەر ئاوێکی سەر زەوی هەرێم، ئاوی زێ و ڕووبارەکان و ئاوی ڕۆیشتوو و کانیاوەکان و کارێز و ئاوی کۆگا سروشتییەکان و دەستکردەکان و پۆند و ئاوی چارەسەرکراویش لەخۆ دەگرێت.

هەشتەم: ئاوی ژێر زەوی: ئاوی کۆگا کراو یان ڕۆیشتوو لە چینەکانی زەوی.

نۆیەم: حەوزی ئاوی: هەر پێوانەیەکی زەوی کە ئاوی لێهەڵدەقوڵێت و ئاوی زێ و ڕووبار و لقەکانی پێدا دەڕوات لە بنەگەی تاکو ڕێژگەی.

دەیەم: ناوچە ئاوییەکان: هەر بەشێك یان چەند بەشێك لە حەوزی ئاوی یان حەوزە ئاوییەکانی لەیەك چوو لە ڕووی بارودۆخی ئاوەکانیان یان وا دەخوازێت و پێویست دەکات وەك یەکەیەکی ئاوی بەڕێوە ببردێت.

یانزەم: بەردەوام بوونی سەرچاوەکانی ئاو: دەرهێنان و بەکار هێنانی ئاو بە برێك کە یەکسان یان کەمتر بێت لە ئاوی بەدەست هاتوو لە هەمان ساڵ و کاریگەری لەسەر جۆری ئاو بۆ ماوەکی درێژ نەبێت.

دوانزەم: لەبەر ڕۆیشتن: دەرهێنانی ئاوی ژێر زەوی بە برێك کە زیاتر بێت لەو برەی دەچێتەوە ناوی.

سیانزەم: کرێ یان میرانەی ئاو: هەر جۆرە میرانەیەك یان کرێیەك و تاریفەیەك کە وەربگیرێت لە جیاتی بەهای ئاوی بەکار هاتوو.

چواردەم: پیسبوونی ئاو: هەر گۆڕانکاریەکی راستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ لە ئاکارە سروشتی و کیمیاوی و زیندەزانی سەرچاوەکانی ئاو کە کاریگەری لەسەر تەندروستی و سەلامەتی مرۆڤ و بەردەوامی ژیانی گیاندار و ڕووەکی ئاوی هەبێت.

پانزەم: پاراستنی ئاو: کاردانەوەی تەکنیکی و یاسایی بۆ پاراستنی ئاو لەخۆ دەگرێت کە دەبێتە بەکارهێنان و بەردەستبوونی بەردەوام و ڕێگرتن لە کەمبوون و بەفیرۆدان و پیس بوونی، و بۆ چاکسازی باشتر کردنی و پێشخستنی بۆ بەکارهێنانی گشتی.

شانزەم: مافی سوود وەرگرتن: ئەو مافانەیە کە خاوەنەکەی سەرپشك دەکات بۆ بەکارهێنانی بڕێك ئاو بۆ مەبەستی دیاریکراو بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە و ڕێنماییەکانی.

حەڤدەم: پاشماوە: هەر ماددەیەکی ڕەق یان گازی یان کیمیاوی یان میکرۆبی یان ڤایرۆسی یان تیشکدار یان گەرمکراو کە دەبێتە پیس بوون و تێکچوونی جۆری ئاو یان کەمکردنەوەی سوودی بەکارهێنانی.

هەژدەم: ڕێدان: ئەو بەڵگەیە کە دەدرێتە سوودمەند لە سەرچاوەکانی ئاو بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

نۆزدەم: ئاوی چارەسەرکراو: ئەو ئاوەیە کە پاککراوەتەوە لە هەموو جۆرە ماددەیەکی نیشتوو و تواوە.

بیستەم: ئاوی قورس: ئەو ئاوەی بەکارهاتووە لە ماڵەکان و کارگەکانی پیشەسازی و شوێنە خزمەتگوزاریەکان کە پاشماوەی تێدا نیشتووە و تواوەتەوە.

بیست و یەك: دروێنەی ئاو: کۆکردنەوەی ئاوی بارانی داباریو.

بیست و دوو: بوژانەوەی سەرچاوەکانی ئاو: کۆمەڵە کارێکە دەبێتە هۆی باش بەکارهێنانی سەرچاوەکانی ئاو بۆ مەبەستێك یان چەند مەبەستێك و وەك باوە ئەم کارانەش زیاتر سروشتی دامەزراوەیی هەیە.

بیست و سێ: بەڕێوەبردنی سەرچاوەکانی ئاو: کارێکە دەبێتە بوژانەوەی دروستی سەرچاوە سروشتیەکانی ئاو و سەرچاوەکانی دیکەی پەیوەندیدار لە پێناو زیاترین بڕی شیاوی خۆشگوزرانی ئابووری و کۆمەڵایەتی و ئاسایشی تەندروستی بە شێوەیەکی دادپەروەرانە کە کاریگەری نەبێت لەسەر بەردەوامی سیستەمی ژینگەیی.

ماددەی دووەم:

ئامانج لەم یاسایە:

یەکەم: دەستەبەری دابینکردنی ئاوی تەندروست بۆ تاکەکان، و ئاوی پێویست و گونجاو بۆ پێویستیە بنەڕەتیەکانی ئێستاو داهاتووی مرۆڤ و کەرتەکانی بوژانەوە لە کشتوکاڵ و پیشەسازی و گەشتوگوزار.

دووەم: پاراستنی سەرچاوەکانی ئاو لە لەبەر ڕۆیشتن و پیس بوون و خراپ بەکارهێنانی لەگەڵ زیادکردنی توانای داکردن و ڕێکخستن و کەمکردنەوەی بەکاربردنی ئاو و پاراستنی دامەزراوەکانی.

سێیەم: دووبارە پەیکەر ڕێژی سەرچاوەکانی ئاو و بەشداری پێکردنی بەکاربەرانی ئاو لە سەرجەم قۆناغەکان لە بوژانەوە و بەرهەمهێنان و بەڕێوەبردن و پاراستنی ئاو بە پێی پێوەرە کارپێکراوەکان.

چوارەم: بوژانەوەی سەرتاسەری سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێم.

پێنجەم: بەڕێوەبردنی تەواوکاری سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێم لەسەر بنەمای پرەنسیپی بوژانەوەی بەردەوام.